

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com



SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.7007.04 ”*Biotehnologii și procedee genetice de evaluare, conservare și valorificare a agrobiodiversității*”, Prioritatea III. Mediul și schimbări climatice, Conducător de proiect: Dr. hab. ANDRONIC Larisa, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 16 decembrie 2022 și a concluziilor experților.

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.7007.04 ”*Biotehnologii și procedee genetice de evaluare, conservare și valorificare a agrobiodiversității*”, conducătorul proiectului dr. hab. ANDRONIC Larisa, Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (29,1).

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Scopul și obiectivele planificate pentru anul 2022 au fost integral realizate. Cercetările s-au efectuat în conformitate cu acțiunile preconizate, rezultatele au fost analizate prin prisma indicilor morfofiziologici și genetici, aplicând diverse metode de prelucrare statistică a acestora. Cercetările au inclus evaluări în condiții controlate (laborator, solarium) și de câmp, a influenței unor factori abiotici (temperatură, umiditate) și biotici (infecții fungice și virale) asupra unei game largi de material biologic (hibridi, soiuri, linii, forme mutante de grâu comun, grâu durum, triticales, seară, ovăz, orz, soia, tomate, linte, latir etc.), apreciate în baza indicilor fiziologici, morfologici, bio- și histochimici .

2. *Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:*

Rezultatele științifice obținute în perioada de referință au fost reflectate în 75 lucrări științifice, inclusiv:

- Articole în reviste științifice din străinătate recunoscute – 2;
- Articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil – 6;
- Articole în materiale ale conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 9;
- Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 2;
- Articole în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională – 9;
- Teze ale conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 5;
- Teze ale conferințelor științifice internaționale/naționale cu participare internațională – 17;
- Brevete de invenție – 5;
- Cereri de Brevete de invenție/ soi de plante – 1/4;

- Materiale la saloanele de invenții - 13;
 - Lucrări de popularizare a științei – 2.
- Comunicări la evenimente științifice internaționale și naționale – 32, inclusiv 12 rapoarte.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Foarte bine”.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 5;
- cereri brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 5;
- hotărâre de acordare a brevetului de invenție - 1
- materiale la saloanele de invenție (medalii, diplome, prezentări, etc) – 13, apreciate cu 7 medalii de aur, 3 - de argint, 1 - de bronz, 2 - Diplome..
- teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 - 1
- participări la emisiuni TV/radio – 4
- 110 hibrizi și 22 linii noi create - de triticales, grâu durum, grâu comun și soia, 27 segreganți de origine hibridă cu capacitate androgenă la orzul de toamnă și tomate;
- 1 soi de soia (Genap 54), 2 – tomate (Dargen, Dorința), 1 – grâu comun (Moldova 55) – transmise la Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante a R.M.
- 1 soi de triticales (Ingen 40) și 1 de secară Zâmbreni – implementate în condiții de producere în gospodăriile agricole (2 SRL și 4 gospodării țărănești în cantitate de 15,27 t triticales și 9,5 t secară).
- Act de implementare a rezultatelor - 1

Valoarea socio-economica este importantă și relevantă, întrucât se bazează pe cercetări experimentale realizate în câmp, ceea ce le permite să aibă o conexiune directă cu producătorii, cu fermierii și să înregistreze cele mai performante varietăți în Registrul Național al soiurilor și hibrizilor recomandați pentru producere.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.

Din 26 de colaboratori 4 sunt tineri, care realizează tezele de doctorat în cadrul proiectului. Membrii echipei proiectului au fost implicați în elaborarea și predarea a 2 cursuri la ciclul I, licență, și 1 curs (Istoricul, metodologia și realizările cercetărilor științifice în genetica vegetală) pentru programul de studii doctorale.

Concluzii, recomandări

A fost acumulat un volum vast de date experimentale noi privind efectul interacțiunilor genice și genotip x mediu asupra genotipurilor de culturi cerealiere, leguminoase, tomate, pe fondal de stres abiotic (termic, hidric) și biotic (infecții fungice și virale), ce au contribuit la descrierea factorilor implicați în determinismul genético-ambiental al variabilității caracterelor cantitative și calitative la culturile agricole de importanță majoră și relevarea modificărilor spectrului de fitopatogeni la grâu în funcție de schimbările condițiilor climatice. Prin aplicarea unor metodologii complexe (încrucișări intraspecifice cu spectru alelic larg, interspecifice, intragenerice, mutageneza indusă, selecție etc.) a fost diversificată colecția de material inițial, au fost obținuți noi hibrizi, linii (inclusiv mutante), segreganți de origine hibridă, soiuri de culturi cerealiere, leguminoase și tomate, caracterizați prin indici înalți de productivitate/ calitate și rezistență la factorii de stres – de o valoare incontestabilă în contextul asigurării securității alimentare a țării.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc